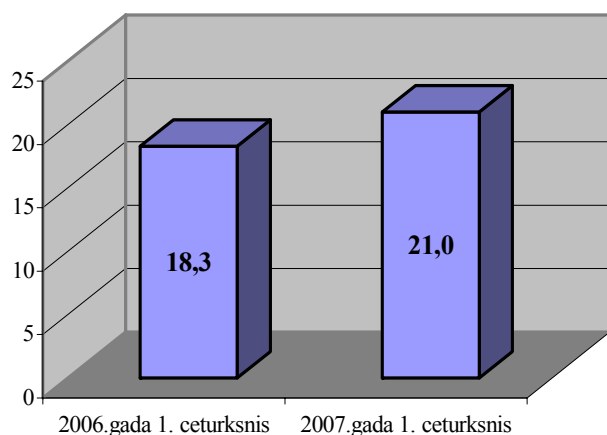

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRĪTE 2007.gada 1.ceturksnī

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

2007.gadā par tabakas izstrādājumiem **plānots iekasēt** akcīzes nodokli **Ls 61,65 milj.** apmērā, kas ir par 7% vairāk kā 2006. gada faktiskie nodokļa ieņēmumi. Nodokļa ieņēmumu plāns tika paaugstināts, ņemot vērā kārtējo likumā noteikto akcīzes nodokļa likmes cigaretēm paaugstināšanu ar šī gada 1.janvāri un 1.jūliju.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi (milj. Ls) 1.attēls

2007.gada pirmajā ceturksnī iekasētie **Ls 21 milj.** sastāda 34% no visa gada plāna, un ir par Ls 2,68 milj. jeb 15% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā iekasētais akcīzes nodoklis par tabakas izstrādājumiem.

Lielais iekasētā nodokļa apmērs 2007.gada sākumā saistīts ar **īkgadējo akcīzes nodokļa likmes palielinājumu cigaretēm 2007.gada 1.janvārī** (skat.tabulu), kā rezultātā tabakas izstrādājumu aprītē iesaistītie komersanti izmantoja iespēju maksāt zemāko nodokļa likmi, decembrī

brīvam apgrozījumam izlaižot gandrīz 5 reizes lielāku preču apjomu kā līdz tam vidēji mēnesī (saskaņā ar normatīvajiem aktiem akcīzes nodokli par precēm, kas laistas brīvā apgrozījumā, maksā 15 dienu laikā pēc taksācijas perioda beigām).

Jāpiebilst, ka pēdējos gados kopš nodokļa likmes palielinājuma plāna ieviešanas nodokļa likumdošanā ar mērķi 2009.gadā sasniegt ES noteikto minimālo likmi, cigarešu aprītes un līdz ar to arī akcīzes nodokļa ieņēmumu jomā bija vērojama līdzīga situācija.

Izmaiņas akcīzes nodokļa likmēs par tabakas izstrādājumiem

Tabakas izstrādājumu veids	2006.gada 1.janvāris	2007.gada 1.janvāris	2007.gada 1.jūlijs	2008.gada 1.janvāris	2009.gada 1.janvāris
Cigaretēm (Ls par 1000 cigaretēm)	7,6+14,8%*	8,4+19,2%*	10+25%*	17,8+32,2%*	22,5+34,5%*
Cigāri un cigarillas (Ls par 1000 gab.)	11	11	11	11	11
Smēķējamai tabakai (Ls/1kg):					
Smalki sagrieztai tabakai cigarešu uztīšanai	21	23	23	23	23
Citai smēķējamai tabakai	14	14	14	14	14

* procenti no maksimālās mazumtirdzniecības cenas

Izvērtējot akcīzes nodokļa ieņēmumus pa **tabakas izstrādājumu veidiem** (skat. *1.pielikumu*), redzams, ka vislielāko akcīzes nodokļa ieņēmumu daļu sastāda ieņēmumi par cigaretēm – 99,5%, tāpēc jebkuras izmaiņas nodokļu likmēs vai cigarešu aprītes rādītājos viennozīmīgi būtiski ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus.

Tā kā ar šī gada 1.jūliju ir noteikts kārtējais akcīzes nodokļa likmes palielinājums cigaretēm, var prognozēt, ka jūlijā būs vērojams straujš nodokļa ieņēmumu kāpums. Pie tam, likuma „Par akcīzes nodokli” pēdējie grozījumi nosaka, ka sākot ar šī gada 1.jūliju, nodokļu likmju palielinājuma gadījumā, vairumtirgotājiem un apstiprinātajiem tirgotājiem jāveic tabakas izstrādājumu krājumu inventarizācija un jāveic akcīzes nodokļa likmju starpības samaksa.

2. Tabakas izstrādājumu aprītē iesaistītie komersanti

2007.gada 1.ceturkšņa beigās tiesības veikt komercdarbību ar tabakas izstrādājumiem Latvijā bija:

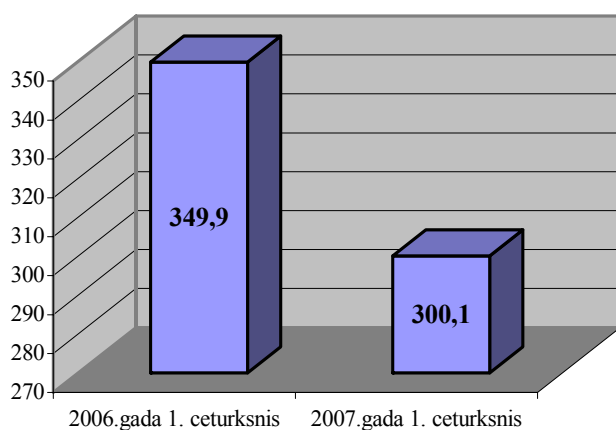
- 23 komersantiem, kuriem ir spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, kas ļauj tabakas izstrādājumus saņemt un glabāt, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, tai skaitā 2 komersantiem ir atļautas tādas darbības ar tabakas izstrādājumiem kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un fasēšana;
- vienam komersantam, kuram ir spēkā esoša licence apstiprināta tirgotāja darbībai, kas ļauj saņemt tabakas izstrādājumus atliktajā nodokļu režīmā no dalībvalsts un pēc akcīzes nodokļa nomaksāšanas, nodarboties ar akcīzes preču vairumtirdzniecību;
- 45 komersantiem, kuriem ir spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai.
- 4190 komersanti, kuriem ir licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai.

3. Tabakas izstrādājumu ražošana

Latvijā šobrīd ir divi akcīzes preču noliktavu turētāji, kuriem ir atļauts veikt tabakas izstrādājumu ražošanu. Līdz šim valstī tiek ražotas tikai cigaretes.

Saražotais apjoms (milj. gab.)

2.attēls

2007.gada 1.ceturksnī

Latvijā kopumā **saražoti 300,1 milj. cigarešu**, kas ir par 14% jeb par 49,8 milj. cigarešu mazāk kā 2006.gada attiecīgajā periodā.

Salīdzinājumā ar pērnā gada vidējo mēneša rādītāju, ražošanas apjomi ir aptuveni 2,3 reizes mazāki, kas saistīts ar faktu, ka 2007.gada 1.ceturksnī patēriņam Latvijā vietējā ražojuma cigaretes netika novirzītas.

Ražotāju tirdzniecības politika saistīta ar valstī realizēto

nodokļu likmes paaugstināšanas plānu, kura ietvaros līdz šī gada 1.jūlijam nebija paredzēts veikt inventarizācijas nodokļa likmju izmaiņu gadījumos. Tā rezultātā pirms nodokļa likmes palielināšanas periodā brīvā apgrozījumā, samaksājot iespējami zemāko nodokļa likmi, tiek izlaistas cigaretes 4-5 mēnešu patēriņam. Tādējādi ražošanas apjomus šajā periodā pamatā ietekmē vienīgi saražoto cigarešu izvešana no Latvijas.

2007.gada 1.ceturksnī no Latvijas tika izvesti **271,3 milj.** saražoto cigarešu, kas sastāda 90% no visa šajā periodā saražoto cigarešu apjoma. Izvesto cigarešu apjoms salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgā perioda rādītāju ir samazinājies par 14%. No izvestā apjoma 71% tika nosūtīti uz ES dalībvalstīm, bet pārējās eksportētas uz trešajām valstīm.

Visvairāk cigarešu izvests uz Dāniju – 32% no visa apjoma, tai seko Lietuva un Igaunija ar attiecīgi 21% un 11%.

4. Tabakas izstrādājumu ieviešana un imports

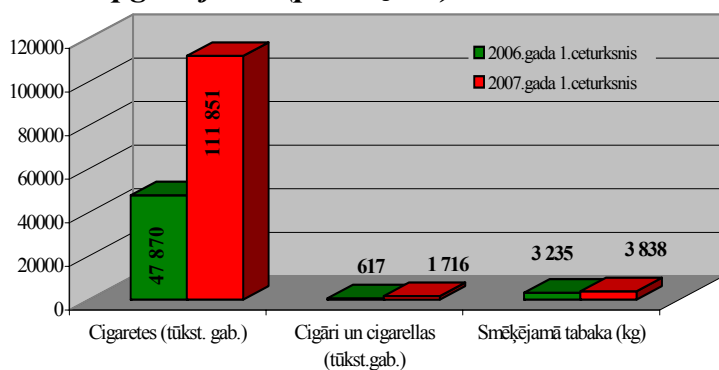
2007.gada 1.ceturkšņa beigās Latvijā 23 komersantiem bija spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavu turētāju darbībai un vienam komersantam licence apstiprināta tirgotāja darbībai. Šajā periodā ievestos/importētos tabakas izstrādājumus brīvā apgrozījumā patēriņam izlaida 16 komersanti.

2007.gada 1.ceturksnī akcīzes preču noliktavās Latvijā ievesti **1185,1 milj.** cigarešu (97% no šī apjoma tiek ievestas no ES dalībvalstīm), **2027 tūkst.** cigāru un cigarillu, kā arī **3623 kg** smēķējamās tabakas.

No akcīzes preču noliktavām uz citām valstīm šī gada 1.ceturksnī tika izvesti 1075,1 milj. cigarešu, savukārt brīvam apgrozījumam patēriņam Latvijā izlaisti 111,9 milj. ievesto/importēto cigarešu, 1716 tūkst. cigāru un cigarillu, kā arī 3838 kg smēķējamās tabakas.

Ievestā/importētā produkcija, kas laista brīvā apgrozījumā (patēriņam)

4.attēls

Brīvam apgrozījumam izlaisto cigarešu apjoms **2007.gada 1.ceturksnī** aptuveni 2,3 reizes pārsniedz pērnā gada attiecīgā perioda rādītāju, taču sakarā ar iepriekšminētajiem cigarešu uzkrājumiem tirdzniecības vietās, tas vēl joprojām ir daudzkārt mazāks kā

2006.gada vidējais rādītājs (342,2 milj.cigarešu mēnesī).

Ievesto/importēto cigāru un cigarillu apjomi, kas laisti brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā, 2007.gada 1.ceturksnī salīdzinājumā ar 2006.gada attiecīgo periodu ir palielinājušies nepilnas 3 reizes, bet smēķējamās tabakas apjomi pieauguši par 19%.

5. Kopējā tabakas izstrādājumu realizācija Latvijā

Par kopējo tabakas izstrādājumu realizāciju valstī šajā pārskatā tiek uzskatīta tabakas izstrādājumu ražotāju un ievestās no ES dalībvalstīm un importētās no trešajām valstīm produkcijas novirzīšana izplatīšanai patēriņam Latvijā.

5.attēls

Kopējā cigarešu realizācija (milj. gab.) Latvijā

2007.gada 1.ceturksnī kopumā Latvijā brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā izlaisti **125,6 milj. cigarešu**, kas ir par 46% mazāk kā 2006.gada attiecīgajā periodā.

Sakarā ar ikgadējo akcīzes nodokļa likmes palielinājumu un lielo decembra mēnesī brīvam apgrozījumam izlaisto cigarešu daudzumu, ir krasī samazinājies brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā izlaisto cigarešu apjoms šī

gada pirmajos mēnešos, jo tirdzniecības vietās izveidoti cigarešu uzkrājumi, kuriem papildinājums būs nepieciešams tikai pirms kārtējā nodokļa likmes palielinājuma 2007.gada 1.jūlijā.

Vienlaikus 2007.gada 1.ceturksnī Latvijā realizēti **1710 tūkst.gab.** cigāru un cigarillu, kā arī **3975 kg** smēķējamās tabakas.

Jāatzīmē, ka kopumā brīvā apgrozījumā izlaisto cigarešu apjomi neatspoguļo reālo tabakas izstrādājumu patēriņu Latvijā, jo pēdējos gados cigarešu aprīte Latvijas tirgū tiek veidota, ņemot vērā valstī realizēto akcīzes nodokļa politiku, kad katru gadu līdz 2009.gadam pakāpeniski tiek palielināts cigaretēm piemērojamais akcīzes nodoklis.

Visprecīzāk tirgus attīstības tendences raksturo tabakas izstrādājumu **patēriņš** valstī, tas ir daudzums, kas **novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā** - **2007.gada 1.ceturksnī** mazumtirdzniecībai novirzīti **1184,9 milj.** cigarešu, kas ir par 9% vairāk kā 2006.gada attiecīgajā periodā. Patērētāju vidū populārākās ir "L&M", "Marlboro" un "Main" markas cigaretes, bet sestajā pozīcijā atrodas pašmāju ražojums "Elita". Pārējo cigarešu realizācijas apjomus, kā arī lielākos tabakas izstrādājumu ražotājus un importētājus skatīt 3.pielikumā.

